

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието и храните

Център за оценка на риска
по хранителната верига

СТАНОВИЩЕ

на Центъра за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ)

относно

Международен инструмент на СЗО за превенция, готовност и реакция на пандемии – по проекта на преговорен текст на нов пандемичен инструмент, представен на информационна среща на Бюрото на Международния орган за преговори с държавите членки на Световната здравна организация и за организация на дискусиите в рамките на МОП 7 в периода ноември - декември 2023 г.

23.11.2023 г.

На 27 октомври 2023 г. е проведена от Бюрото на Международния орган за преговори по текст на пандемичен инструмент (ИНВ/МОП) информационна среща с държавите-членки на Световната здравна организация (СЗО) за представяне на проекта на преговорен текст на нов пандемичен инструмент и за организиране на дискусиите в рамките на МОП 7 в периода ноември - декември 2023 г.

Проведена е среща и с Преговарящия от името на Европейския съюз (ЕС) с държавите-членки на ЕС и като заключение от нея е посочено, че ЕС няма да може да доведе до край всички свои предложения и е необходимо приоритизиране. Затова държавите членки на ЕС са помолени при внасянето на предложения по редакцията на текста да отбелязват в червено своите „червени линии“, за да е известно на Преговарящия кои от предложенията следва задължително да се подчертаят.

В настоящето становище са представени обобщено „**червените линии**“, които Центърът за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ) смята, че България не може да пренебрегне, за да е известно на Преговарящия по кои от предложенията следва задължително да се продължат преговорите. Обърнали сме внимание на възприети препоръки, както и основните позиции, по които не виждаме препоръките да са възприети, а това според нас остава наложително.

Общи забележки и „**червени линии**“ относно предложението на Бюрото за текст за преговори:

Предложението все още съдържа много от предизвикателствата, които идентифицирахме с предишни наши становища и ЦОРХВ поддържа всички предложения, изложени в предишните си становища.

Поддържаме резервата си относно необходимостта и обосноваването от поемане на политически ангажимент към това Споразумение. Считаме, че поемането на такъв ангажимент ще представлява непропорционално поемане на финансова тежест от страна на държавата, дублиране на вече съществуващи системи и необосновано поддържане на постоянна готовност на множество сектори и системи, което отново е свързано с големи финансови инвестиции и непропорционално финансиране на едни сектори за сметка на други.

☐ Amber

☐ Green

☒ White

1618, гр. София, бул. "Цар Борис III" № 136; тел. +359 2 427 30 56

<https://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg

Ф-ВП-4-3/0

Консолидираме се с обобщената позиция, изразена в документа - Приложение 2.1., фокусираща се върху две основни теми, които са оценени като проблематични и в предходните ни становища.

1. Споделяме напълно **формулираните като червени линии** – липсата на възможност за резерви, гласуване на регионалните организации за икономическа интеграция при запазване суверенитета на държавите членки, възможност за разработване и последващо приемане на протоколи.
2. Изцяло подкрепяме оценката на ЕС по отношение на предложените текстове относно правата върху интелектуалната собственост (ПИС), като проблематични и сме съгласни с предложените от Преговарящия от името на ЕС редакции на съответните текстове, касаещи ПИС в текста на документа - Приложение 2.2. в режим track changes.
3. останало е твърде общото определение за пандемия, което следва да се конкретизира с ясни и изчислими параметри.
4. в чл. 25, ал. 3 е останал текста, който ограничава свободата на страните членки да сключват самостоятелно други споразумения.
5. текстът за отговорността за вреди от ваксините е преместен в чл. 15, остават до голяма степен същите коментари:

А/ защо се коментира отговорността само от вреди от ваксини, а не отговорността за вреди от всякакви лекарствени продукти?

Б/ Защо страните членки ще финансират механизмите за обезщетение, а не производителите на ваксини? Това, че финансирането е от страните, се вижда ясно от референцията към чл. 20.

В/ В чл. 15 се споменава "no-fault vaccine injury compensation mechanism", т.е. механизъм за обезщетяване на вреди, при който не се търси вина на причинителя на вредата. Не става ясно дали създаването на такъв механизъм за обезщетение не означава, че ще отпадне възможността за съдебен иск срещу производителя? Например в САЩ системата е точно такава, възможността да търсиш по административен ред обезщетение е обвързана с невъзможност да съдиш производителя, което ние не подкрепяме.

6. Чл. 13 - глобална линия за доставки. Има промени в текста, но остават старите бележки:

Как ще се формират цените при масовата покупка на продукти, свързани с пандемията? Как ще се избегне прекомерната финансова тежест върху по-бедните държави, включително по-бедни държави в рамките на ЕС като България? Как ще се предотврати свръхзабогатяването на определени компании, доставчици на такива продукти, които имат своето лоби на ниво ЕК/СЗО?

Един от горчивите уроци на ковид пандемия е именно в тази насока, и ред западни медии повдигат тези въпроси за свръхпечалба и корупционни зависимости.

Необходим е ясен и справедлив механизъм за закупуване на продуктите и определяне на доставчиците и цените. Такъв механизъм следва да избягва следните рискове – потребление на съмнителни продукти, унищожаване на националния производствен капацитет в медицинската сфера и задължняване с огромни суми за покупката на неизпитани и недоказано безопасни продукти.

7. Чл. 14 - засилване на регулативните механизми. Остават същите бележки.

За одобряването на медицински продукти има детайлна българска и европейска нормативна база, както и изградени регулаторни органи със съответните изисквания към тях, квалификации и срокове за отделните процедури. Формулировката, че в условия на пандемия трябва да ускорим процеса на одобрение на пандемичните продукти е незаконосъобразен, тъй като противоречи на споменатата нормативна база,

Център за оценка на риска по хранителната верига

23.11.2023 г.